

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ВІЗУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ПІДРУЧНИКАХ НА ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Челомбітько В.Ф., доцент, кафедра МСТ ХНУРЕ
Мажуга М.О., студент, кафедра МСТ ХНУРЕ

Для дитини середнього шкільного віку книга є об'єктом реальної дійсності, який має значний освітній потенціал, широкі комунікативні можливості. Книга дає дитині можливість розвиватися самостійно та закріплювати вивчення нового матеріалу. Вона має важливе виховне значення. Не можна також ігнорувати книгу як культурний феномен в освітньому просторі сучасного школяра.

Повноцінний і продуктивний процес формування дитини можливий тільки на основі використання дитячих книг в якості навчального матеріалу в освітньому процесі [1]. У зв'язку з цим доцільно розглянути дитячу книгу як особливий предмет, пристосований для передачі дитині досвіду, накопиченого людством.

З формальної точки зору дитяча книга – це інструмент для читання, який розрахований на непідготовлену дитину-читача, у якої не сформований до кінця навик читання, дуже невеликий життєвий досвід, недосконалий процес читання. Специфіка дитячої книги полягає в тому, що зоровий та інтелектуальний ряд доповнюють один одного, текстова і позатекстова інформація допомагають засвоїти нову інформацію, отримати досвід.

Провідна роль у книзі належить, безумовно, змісту. У дорослого читача увагу і сили зосереджені виключно на тексті, тому що його життєвий і читацький досвід дозволяє йому самостійно вибирати книги для читання, засвоювати їх зміст з максимальною користю для себе [2].

Дитині середнього шкільного віку, яка вже володіє навичкою читання, все ж досить важко сприймати лише текстовий матеріал без ілюстрацій. Щоб це довести, була проведена дослідницька робота. Під час опрацювання матеріалу були проаналізовані дані, які підтвердили важливість впливу візуальної інформації на засвоєння навчальної програми.

Відомо, що людина засвоює лише 70% інформації з інструкцій лікарських засобів, які містять тільки текст. Якщо в інструкцію додати картинки, людина засвоює 95% інформації. Те ж саме стосується дитячих підручників. Діти просто не засвоюють матеріал, поданий лише у вигляді тексту.

Також відомо, що людина запам'ятовує 10% інформації, яку чує; запам'ятовує 20% прочитаного тексту; запам'ятовує 80% того, що бачить і створює. В цьому випадку об'єднуються два канали сприйняття інформації: візуальний і кінестетичний. Секрет ефективності запам'ятовування нового матеріалу якраз полягає в активації візуального та кінестетичного каналу сприйняття [3].

Можна зробити висновок, що візуальна інформація надає змогу краще сприймати та засвоювати новий матеріал. Дітям легше згадувати ілюстрації-образи, аніж рядки тексту. Тому важко переоцінити роль ілюстрації в книзі для дітей.

До ілюстративного матеріалу ставляться високі вимоги. Чим молодша дитина, тим більш важливе місце в освоєнні змісту книги належить саме ілюстраціям, саме вони допомагають передати читачеві досвід, укладений в підручнику. У дитячій книзі ілюстрація виконує наступні функції: пояснює текст шляхом демонстрації відповідного зорового образу, доповнює текст наочними образами, тлумачить текст. Ілюстрації допомагають дитині осмислити, уявити, збагнути те, що описується в книзі.

Ілюстративний матеріал містить на кілька порядків більше інформації, ніж текст, що займає той же самий простір на сторінці, і набагато ефективніше впливає на почуття людини. За допомогою графіки можна точніше передати ідеї і призначення будь-якого видання, в тому числі й електронного. Без ілюстрації шпальти набору виглядають одноманітними, а добре підібрана і вміло розміщена графіка робить видання набагато більш привабливим.

Швидкість сприйняття ілюстративної інформації також багаторазово вища, ніж швидкість сприйняття тексту. Це пов'язано з особливостями візуального сприйняття інформації людиною. Зорові образи у вигляді графічних об'єктів сприймаються цілком і безпосередньо заносяться в довгострокову пам'ять, без проміжного перетворення в поняття, як це відбувається з текстом.

В ході дослідження було доведено, що сучасні підручники є нецікавими для учнів. Опитування для визначення домінуючої перцептивної модальності С. Ефремцева показало, що більшість учнів є візуалами, тобто людьми, для яких головним органом почуттів у процесі пізнання навколишнього світу і сприйняття інформації є зір [4]. Вони прекрасно запам'ятовують новий матеріал, якщо бачать його у вигляді тексту, картинок, схем і графіків. Дітям потрібно більше схем, малюнків для кращого засвоєння інформації, а кількість ілюстративного матеріалу в деяких сучасних підручниках навіть не відповідає гігієнічним вимогам до друкованої продукції для дітей.

Таким чином, можна зробити висновок, що наявність ілюстративного матеріалу є важливим чинником, який впливає не лише на запам'ятовування та відтворення навчального матеріалу, але і стимулює розвиток творчих здібностей, багатогранної уяви та естетичного смаку учнів.

Список літератури

1. Светловская Я.Я. Дитяча книга і дитяче читання в сучасній початковій школі [Текст] / Я.Я. Светловская, Т.С. Пічол. – М.: Просвещение, 1991. С. 238.
2. Светловская Я.Я. Методика внеклассного чтения: Книга для учителя. 2-е изд., [Текст] / Я.Я. Светловская. – М.: Просвещение, 1991. С. 134.
3. Братко А.А. Информация и психика [Текст] / А.А. Братко. – Новосибирск, 1977. –С. 125.
4. Диагностика доминирующей перцептивной модальности С. Ефремцева. [Електронний ресурс] / Методика ведущий канал восприятия; ред. Марфунин Р.М. – Режим доступа: <http://psycabi.net/testy/289-test-audial-vizual-kinestetik-d>.